Lubieniecki

(Rudnicki)

VINDICATIO
Genuini sensûs
Ecclesiæ Catholicò-Ruthenæ.
De Forma Sacramenti Eucharistiæ, Authoritati SS. Patrum Orientalium

INNIXA

Propriâ verò Traditione
Ejusdem Ecclesiæ Ruthenæ.

FIRMATA

Per Declarationes

ILLUSTRATA

Operâ ac Studio

ILLUSTRISSIMI & REVERENDISSIMI

D.D. THEODOSII
ŁUBIENIECKI
RUDNICKI

Episcopi Luceorieñsis & Ostrogiensis, Exarchæ Totius Russiæ, ARCHIMANDRITÆ Zydyczynensis, in Lucem Edita.

Annô à Vindicatione Generis Humani 1748.

Typîs S. R. M. Coll: Leop Soc: JESU.

Tenete Traditiones, quas didiciſtis, ſive per ſermonem, ſive per Epiſtolam noſtrã.

2da. ad Theſſ: 2. v. 14.

Держи́те преда́нїѧ, и҆̂мже нау́чистесѧ. и҆лѝ сло́вомъ, и҆лѝ посла́нїемъ на́шымъ:

в҃. Посла́: к҆ Солꙋ́нѧ: Гла́: в҃.

Omnia in Traditione Dominica per ſpiritum S. aguntur, idcircò cum Regula eis, & Forma traditur hujus Diſciplinæ, dicitur eis: *Accipite Spiritum Sanctum.*

S. Aug. Lib: Quæſt: Cap: 93.

Вся̀ въ преда́нїи Гд҇немъ Дх҇омъ ст҇ы́мъ соверша́ютсѧ, сегѡ̀ ра́ди е҆гда̀ пра́вило и҆̂мъ, и҆ о҆́бразъ пода́етсѧ сегѡ̀ оу҆ста́вꙋ, гл҇етсѧ и҆̂мъ: Прїими́те Дх҇ъ ст҇ъ.

Ст҇ы́й А҆vгꙋсті́: в҆ Кни́зѣ, и҆спи́: Гла́: ч҃г.

Ad Lectorem.

ALiquot jam ab Annis, Editiuncula hæc vindicatoria genuini ſenſûs Eccleſiæ Ruthenæ de Forma Euchariſtiæ, compillata, & pluriès calamô deſcripta, multorum Eccleſiaſticæ Diſciplinæ ſtudentium ſatiavit deſiderium; ſed quia à multopluribus eadem haberi deſiderabatur; aliundè verò Manuenſium in recopianda, triplici Idiomate hâcce ſcripturâ, non adeò ſedulum ſtudium, ipſis moleſtiam inferebat; Operi autem vel non fidelis, præcipuè citationum Authoritatum, tranſcriptionis; vel irreptionis notabilis alicujus erroris (qui frequentèr ab inadvertente calamo contingere ſolet) periculũ minabatur; idcircò evitando ſimilia, ut deſiderio omnium prætendentium ſatisfiat, prodit in Lucem, hoc Opuſculum Typis, cum omni diligentiâ adhibitâ, impreſſum. Nec opineris candide Lector in hâc Opellâ exponi ſingularem aliquem

 Tra-

Tractatum de Forma Eucharistiæ; qui scilicet per varias Dissertationes, atq; Conciliorum Generalium Ssrũq; Ecclesiæ Doctorum prolixiores Inductiones, tùm alia scholastica argumenta, omnes prorsus etiam imaginibiles in hac materia discutiat Propositiones; talia etenim cupientem remittimus ad Authores, qui exprofessò ad satisfactionem Studere volentium fusè de hæc materia tractant: Propositi Nostri solummodo est, exponere, & in notitiam omnium deducere, qualis fuerit semper, de Forma Eucharistiæ, præcisè Ecclesiæ Ruthenæ Doctrina; prouti hunc unicum hujus Editiunculæ esse finem præfixus in Fronte clarissime demonstrat Titulus. Occasionem compillationi huic præbuit instituta nõ ita pridem Annò scilicet 1736. in nonnullis Russiæ Partibus, non subjectis Obedientiæ Ecclesiæ Romanæ Doctrina asserens, quod: Consecratio Sacramenti Eucharistiæ perficitur invocatione Dei, & spiritûs S. atq; precibûs Sacerdotis, & Ecclesiæ, non autem Verbîs Christi: HOC EST CORPUS MEUM: HIC EST SANGUIS MEUS: *Quarè, ut talia sectantes cognoscant, quantùm hæc Doctrina sit aliena à cõmuni Ecclesiæ Ruthenæ sensu, placuit hic collectas, & fideliter ex Traditionibus Antiquioribus ejusdem Ecclesiæ, cujus se sequaces esse profitentur, desumptas ac interruptè ad hæc usq; tempora continuatas ob oculos ipsorum ponere Decisiones: non pugnam hic instituimus, sed classica Partis adversæ Arma celebramus. Accipe ergo benevole Lector hæc evidentia Ruthenæ Ecclesiæ de Forma Eucharistiæ Documẽta; utere illis, pro Tuo, proximorumq; fructu; & Vale.*

PRO-

PROLOGOMENON.

QUod Ecclesia Ruthena à prima sui plantatione, uti in omnibus articulis Fidei, ità & in materia Sacramentorum, Catholicô imbuta fuerit sensû, nemo est, qui dubitet; Exordia etenim Fidei Christianæ in Russia, sive à Prædicatione Sancti Andreæ Apostoli, juxta vetustissimam Traditionem EcclesiæRuthenæ, quæ in Libro *Pateryk* nuncupáto, accedente etiam testimonio Bzovii, & Guagnini, legitur, accipiantur: sive à Renovatione ejusdem Prædicationis, ibidem imperante in Græcia Michàéle Tertio, per Cyrillum, &Methodium Episcopos, Constantinopoli, in Russiam cum munere Apostolatus missos [qui etiam de consensu Sedis Apostolicæ idiomate Sclavonicô Liturgiã celebrare permiserunt] Annô Chri: 861. secundùm Æneã Sylvium, subsecuta sumantur: sive in Annum 878. procurante Basilio Macedone Imperatore Græcorum conijciantur, secundum Zonaram in Macedone citatum à Ba-

(a2) ro-

ronio: ſive deniq; ad finem ſæculi decimi; imperante ſcilicet Vladimiro Magnô Duce Ruſſiæ [qui ex hac potiſſimùm ratione in Dipticis Eccleſiæ Ruthenæ Co-Apoſtolus Ruſſiæ prædicatur] ſecundùm Baronium, & alios Authores fuiſſe credantur: ſemper illa ab omni hetherodoxi ſenſûs labe pura, Catholicæq; Fidei apprimè cōformia fuiſſe conſtat.

Et licèt ſucceſſu temporis, abreptis ſcilicet Græcis in ſchiſma, ipſa etiam Eccleſia Ruthena ſuos Fidei Datores ſecuta eſt Græcos; in materia tamen Sacramentorum & præſertim de Forma Sacramenti Euchariſtiæ in genuina Ssrum Patrum Orientalium ſemper conſtantiſſimè perſtitit Doctrina, firmiter ſentiendo, quod: Forma Sacramenti Euchariſtiæ ſint illa Verba Chriſti: HOC EST CORPUS MEUM: per quæ Panis transſubſtantiatur in Corpus CHRISTI: & HIC EST SANGUIS MEUS: per quæ Vinū transſubſtantiatur in Sangvinem Chriſti.

Ne igitur Eccleſia Ruthena in communi ſumpta, occaſione innovatæ hiſce temporibus à nonnullis in hac materia, alienæ à recto ſuo ſenſu Doctrinæ, generaliter de conniventia ejuſdem arguatur; juſtum viſum eſt, ex propriis fontibus Traditionis continuæ Eccleſiæ Ruthenæ genuinum ejus vindicare ſenſum. Qui quandoquidem juxta ſuperiùs allegata Ssrum Patrum orientalium innititur Authoritatibus, non extra materiam erit nonnullas hic ex illis pro baſi, & fundamento ſic inſtitutæ præmittere Vindicationis.

DE-

DECLARATIO

Prima.

Continens Doctrinam SS. PATRUM Orientalium de Forma SACRAMENTI Eucharistiæ.

Principem hic locum obtineat ad dandum huic Dogmati omni æstimatione dignissimum Testimonium Celebratissimi in utraq; Ecclesia Doctoris **S. Joannis Chrysostomi, qui Hom: 2. in Ep: :. ad Tim: sic docet.**

Ст҃ый той Прино́съ аще его̀ Пе́тръ, аще Па́велъ, аще и елꙋчи́выйсѧ Іере́й принесе́тъ, то́йжде е́сть е́гоже Хрто́съ Оу҆чени́кѡмъ дадѐ, и е́гоже ны́нѣ Сщ҃е́нницы творѧ́тъ: ничи́мже се́й ме́ншїй ѻ҆на́гѡ, занѐ и сего̀ не чл҃цы ѡ҆сщ҃а́ютъ, но са́мъ то́йжде Хрто́съ, и ѻ҆на́гѡ ѡ҆ст҃ы́вїй: ꙗ҆́коже бо гл҃и ꙗ҆́же Хрто́съ провѣща̀, Тіижде сꙋ́ть, ꙗ҆́же Сщ҃е́нникъ и ны́нѣ глаго́летъ; си́це и прино́съ то́йжде е́сть.

Sacra illa Oblatio sive illam Petrus, sive Paulus, sive cujusvis meriti Sacerdos offerat, eadem est, quam dedit CHRISTUS ipse Discipulis suis, quamq; Sacerdotes modò quoquè conficiunt; nihil habet ista, quàm illa minus: quia non hanc sanctificant homines, sed CHRISTUS, qui illam antè sacraverat: Quemadmodùm enim *Verba quæ locutus est CHRISTUS*, eadē sunt, quæ Sacerdotes nunc quoq; pronuntiant, ità & Oblatio eadem est.

Idem

Idem S. Chrysostomus Lib: Sermonum de diversis Novi Testamenti locis, Serm: 32. de Proditione Judæ eandem Doctrinam ita confirmat.

Не человѣкъ оубѡ єсть предложєнная во ѡсщєнїи Трапезы Гдней Тѣло Хртово и Кровь творяй: но самъ распныйсѧ Хртосъ: Ієрейскими оусты словеса провѣщеваютсѧ, Бжїю же Силою, и благодатїю ѡсщаютсѧ: СІЄ ЄСТЬ рече ТѢЛО МОЄ: симы словеси предложєнная ѡсщаютсѧ: и ꙗкѡ ѡны словеса реченнїє: растѣте, и множитесѧ, и исполнѧйте землю. Єдиною оубѡ токмѡ реченна бысть, но всегда творѧтъ дѣйствїє ко рожденїю дѣлающу єстеству; такѡ и тїи словеса єдиною щи оубѡ токмѡ быша реченнїє, но на всѣхъ Престолахъ Црковныхъ даже до сегѡ дне, и даже до пришествїѧ єгѡ подаютъ жертвѣ оутвержденїє.

NOn enim Homo est, qui proposita de Consecratione Mensæ Domini, Corpus Christi facit, & Sanguinem; sed ille qui Crucifixus est CHRISTUS. Sacerdotis ore Verba proferuntur, & DEI Virtute consecrantur, & gratiâ. *HOC EST* ait *CORPUS MEUM:* hôc verbô proposita consecrantur, & sicut illa vox, quæ dixit: *Crescite, & multiplicamini, & replete terram,* semel quidem dicta est, sed omni tempore sentit effectum ad generationem operante natura: ità & vox illa, semel quidem dicta est, sed per omnes Mensas Ecclesiæ, usq; ad hodiernam diem, & usq; ad ejus Adventum præstat Sacrificio firmitatem.

S. Ambrosius Lib. 4. de Sacramentis Cap: 4.

Надшедшу ѡсщенїю ѿ хлѣба бываетъ ТѢЛО Хртово. Ѡсщенїє же кїими глаголы, и чиими дѣетсѧ словеси? ГДА ІСА: ибо прочаѧ всѧ глемаѧ,

UBi accesserit consecratio, de Pane fit CARO Christi. Consecratio igitur quibus Verbis est, & cujus sermonibus? DOMINI JESU: nam reliqua omnia

quæ

хвалꙋ Бг҃ꙋ глаголютъ, Млтва преспосылаетсѧ ѿ людехъ, црехъ, ѿ прочїихъ. Повнегдаже дойтии до совершенїѧ чтныѧ Таины, оуже не своихъ Їерей, но Хртовыхъ оупотреблѧетъ словесъ.

quæ dicuntur, Laudem Deo deferũt, oratio præmittitur pro Populo, pro Regibus, pro cæteris: ubi venitur, ut conficiatur Venerabile Sacramentum, jam non suîs sermonibûs Sacerdos, *sed utitur Sermonibûs Christi.*

S. Joannes Damascenus Lib: 4. *de Fide Orthodoxa* Cap: 14.

Рече Бгъ искони: Да прораститъ землѧ былїе травное, и даже до селѣ по ѡдожденїи производитъ былїе, Бжтвеннымъ повеленїемъ оукрѣплѧема. Рече Бгъ: СЇЕ ЕСТЪ ТѢЛО МОЕ: СЇА ЕСТЪ КРОВЬ МОА. И бываетъ се всемогꙋщимъ егѡ повеленїемъ, дондеже прїидетъ.

Dixit Deus in principio, produc terra herbam virentem, & ad hoc tempus ad casum pluviæ producit herbam Divino Mandato confortata, dixit Deus: *HOC EST CORPUS MEUM: HIC EST SANGUIS MEUS:* & fit hoc omnipotentî ejus imperiô, donec veniat.

Hîs itaq; breviter præmissis accedit modò.

DECLARATIO
Secunda.

Continens Doctrinam Ecclesiæ Ruthenæ de Forma Sacramenti Eucharistiæ.

Doctrinam Ecclesiæ Ruthenæ de Forma Sacramenti Eucharistiæ satis clarè exhibet Instructio, seu Rubrum vel ut

proprio loquamur Idiomate Тvпи́къ *cujus formalia in Libro Liturgiarion seu Mißali Typis Confraternitatis illo tempore Stauropigialis Patriarchalis Leopoli Anno 1706. impresso in 4to, Fol: 156. immediatè ante Verba Consecrationis apposita, ità leguntur.*

А́біе Іере́й преклонь главу съ оумиле́ніемъ, и҆ вся́кимъ внима́ніемъ помышля́я е҆́же претвори́тися хлѣ́бу въ Тѣ́ло Распя́таго Хр҃та Бг҃а на́шего, прилага́я къ семꙋ̀, и҆ своѐ про изволе́ніе, и҆ воздви́гъ десни́цу свою̀ сложи́въ пе́рсты а҆́ки благослови́ти, и҆ зря̀ на с҃: Хлѣ́бъ пока́зуя на ни́мъ, возглаша́етъ гл҃я: ПРІИМѢТЕ. ЯДИТЕ, СІЕ ЕСТЬ ТѢЛО МОЕ, и҆ про:

DEindè Sacerdos inclinatô capite, cum cordis compunctione, & omni attentione, contemplando transmutatum iri Panem in Corpus Crucifixi DEI nostri, simulq; adjungendo suum assensum, elevatâq; dextrâ suâ, compositîs digitîs tanquàm ad benedicendū, ac inspiciens Sanctum Panem demonstrando illum exclamat dicens: *ACCIPITE & MANDUCATE HOC EST CORPUS MEUM, &c.*

Similis Instructio etiam ante Consecrationem Calicis ibidem reperitur.

Et quòd ista fuerit semper in hac Materia Doctrina Ecclesiæ Ruthenæ, præbet Testimonium Eusebius Pymen, qui in Libro suo cui Titulus: Kámień z Procy, Prawdy Cerkwi Swiętey Práwosławney Ruskiey, ná słuczenie Fáłecznociemney Perspektywy &c. *Annô 1644. Typis Kijoviensibus impresso in Responsione ad Objectiones Cassiani Sakowicz, Titulo de Sacramento Eucharistiæ, pag: 50. ità arguit Objicientem.*

Powiá-

Powiádaſz że do tego czáſu nie wſzyſtka Ruś wie Formy Poświęcenia Ciáłá y Krwie Páńſkiey.

Odpowiádam.

Wiemy proſtaku, wiemy, nie pleć ládáczego: Weź ſobie Służebnik *in 4to* w Kiiowie nowo wydány, á weyrzy nań, ná Páginę 3. 14. y 15. y Xiążkę Exegeſim álbo dánie ſprawy o Szkołách Kiiowſkich, á pátrz ná kárcie 8. á Drugą o ſiedmiu Sákrámentách od Przewielebnego w Bogu Jmći Oycá Episkopá Mściſłáwſkiego, á potym pod Imieniem Jmći Oycá Episkopá Łuckiego po Ruſku z Druku wydáną ná kárcie 12. tám znaydzieſz, że nie inſza ieſt Forma tego Nayświętſzego SAKRAMENTU, ieno słowá Zbáwicielowe: Bierzcie, a iedzcie: To iest Ciało moie, Piycie z tego wszyscy: Ta iest Krew moia.

Aſſeris quod hucuſq; non omnes Rutheni ſciant Formã Conſecrationis Corporis, & Sanguinis Domini noſtri JESU Chriſti.

Reſpondeo.

Scimus utiq; ò inſenſate, ſcimus, noli futilia loqui: Accipe Miſſale in4to Kijoviæ recenter impreſſum, & vide, pag: 3, 14. 15. tum Librum Exegeſim ſeu Defenſionem Scholarum Kijovienſium; & vide fol: 8. item ſecundum de ſeptem Sacramentis, à Reverendiſſimo Epiſcopo Mſcislavienſi, & pòſt ſub Nomine Rever: Epiſcopi Luceorienſis, Ruthenâ Idiomate Typis editum fol: 12. ibi invenies non aliam eſſe Formam hujus Sanctiſſimi SACRAMENTI, niſi Verba Salvatoris: Accipite & manducate: Hoc est CORPUS meum: Bibite ex hoc omnes: Hic est SANGUIS Meus.

Quam univerſalem Eccleſiæ Ruthenæ Doctrinam ut omnes profiteantur, edita eſt in Libro Devotionum Ruthenô Idiomate МОЛИТВОСЛОВЪ nuncupato, inter

 pia

pia exercitia tempore Celebrationis Liturgiæ persolvenda (quam etiam in Libellis hodiernæ impressionis Kijoviensis licet observare) talis Instructio; per quam immediatè post prolationem à Sacerdote Verborum CHRISTI: ПРІИМѢТЕ ЯДИТЕ СІЕ ЕСТЬ ТѢЛО МОЕ: sequens Oratio ab omnibus recitanda proponitur.

Вѣрую Гдⷭ҇и и исповѣдую, якѡ ты еси воистинну Хрⷭ҇тосъ Снⷭ҇ъ Бга живагѡ, пришедый во міръ грѣшныхъ спасти, ѿ нихже первый есмь азъ.

Credo Domine & Confiteor quòd tu es CHRISTUS Filius DEI viventis, qui venisti in mundum ad salvandos peccatores, quorum primus ego sum.

Et similiter post prolationem aliorum Verborum CHRISTI supra Calicem id est. ПІИТЕ ѾТ НЕЯ ВСИ, СІЯ ЕСТЬ КРОВЬ МОЯ: talis apponitur Oratio recitanda.

Вечери твоей тайной днесь Снⷭ҇е Бжⷭ҇ій причастника мя пріими, не повѣмъ бо врагомъ твоимъ тайны: и прочая.

Cænæ Tuæ Mysticæ hodiè Communicantem me suscipe, non enim inimicis Tuis Mysterium dicam &c.

Quæ Instructio sole clariùs demonstrat immediatè post prolationem Verborum CHRISTI verè & realitèr jam existere CORPUS, & SANGUINEM Domini nostri JESU CHRISTI, alioquin sic instituta Devotio, potiùs seductio censenda esset, exponens Populum evidentissimæ Idololatriæ.

Nec

Nec postremam meretur animadversionem consvetus in Celebratione Liturgiæ, juxta præscriptionem SS. Joannis Chrysostomi, & BASILII Magni in Ruthena Ecclesia Sacrosanctè observatus, & immutabiliter practicatus Ordo; quo post prolationem à Sacerdote Verboborum CHRISTI, & oratiunculam brevem; Пóмнѧще ѹ҆́бѡ спаси́тельнꙋю сїю̀ за́повѣдь: и҆ про҃: seu memores igitur salutaris hujus mandati &c. Non verò longiùs pòst, peragitur statim à Celebrante Oblatio major, per illa verba circa Elevationē Consecratorū prolata.

Твоѧ̀ ѿ Твои́хъ Тебѣ̀ прино́симъ, ѡ҆ всѣ́хъ и҆ за всѧ̀.	TUa de Tuis Tibi offerrimus, pro singulis, & pro omnibus.

Qui Actus non aliud denotat, nisi Oblationē veri jam & perfecti Sacrificii DEO pro omnibus; quæ aliter nulla esset, si adhuc illo tunc simplex Panis, & simplex Vinum in Altari existerent.

DECLARATIO
Tertia.

Exhibens non interruptam Ecclesiæ Ruthenæ de Forma Sacramenti Eucharistiæ Traditionem.

Post institutam laudabiliter in Ecclesia Ruthena Doctrinam de Forma Eucharistiæ non intermiserunt Cele-

brare

brare illam uniformiter ad hæc usq; postrema tempora Præceptis & Defensionibus suis omnes illi, quicunq; in Ecclesia Ruthena meruerunt apellari Doctores Disciplinæ Ecclesiasticæ: & ità.

Petrus Mohiła Metropolita Kijoviensis, suô ævô etsi ab obedientia S. Romanæ Ecclesiæ alienus, exactus tamen Disciplinæ Ecclesiasticæ in suo Rithu Instaurator, præcipuus Literarum amator, in Libro Euchologion seu Rituale in Folio majori Typis Kijoviensibus Aňo 1646. edito de Forma Eucharistiæ Fol: 239. sic docet.

Ѡбразъ или совершеніе Тѣла Хр҃това суть словеса Гд҃ня на хлѣбомъ на дискосѣ на Престолѣ сущомъ, ѿ Іереа глаголемыя, сіесть: ПРІИМѢТЕ, ЯДИТЕ, СІЕ ЕСТЬ ТѢЛО МОЕ, ЕЖЕ ЗА ВЫ ЛОМИМОЕ ВО ѠСТАВЛЕНІЕ ГРѢХОВЪ.

Сими словесы хлѣбъ пресуществуетса, сіесть существо хлѣба прелагаетса истинно въ Тѣло Хр҃тово, и по изреченіи сихъ Гд҃нихъ словесъ, уже ктому простимъ хлѣбомъ не есть, якоже прежде по существу своему, но истиннымъ Тѣломъ Хр҃товымъ.

Forma seu Confectio Corporis CHRISTI sunt Verba Domini super Panem in disco, supra Altare repositum, à Sacerdote prolata, scilicet: *Accipite & manducate: HOC EST CORPUS MEUM, quod pro vobis frangitur, in remissionem peccatorum.*

Istis Verbis Panis transsubstātiatur, videlicèt substantia Panis transmutatur verè in Corpus Christi, ac post prolationē horū Domini Verborū, non jā amplius est simplex Panis, ùt anteà secundum substantiam suam, sed verum Corpus Christi.

Forma

Образъ или совершеніе Крове Хртовой, сутъ словеса Хртова, надъ Віномъ въ чаши на Престолѣ сущомъ, ѿ Іерея глемыя, сиесть: ПІИТЕ ѾНЕЯ ВСИ, СІЯ ЕСТЪ КРОВЬ МОЯ Новагѡ завѣта за вы, и за многи изливаемая во ѡставленіе грѣховъ. Симы словеси существо вина, въ Кровь Хртову истинно прелагается: и по изреченіи сихъ Гднихъ словесъ, уже ктому по существу своему вино не естъ простимъ виномъ, но истинною Кровію Хртовою. Сіе ученіе ѿ совершеніи Таинъ бжственнаго Тѣла и Крове Гда нашегѡ Інса Хрта, естъ Аплское, и Оцъ стыхъ якоже Іѡаннъ стый Златоустій въ словѣ своемъ пятомъ въ великій четвертокъ ѿ стѣй вечери Спсовой, и ѿ Іудиномъ предателствѣ свидѣтелствуетъ.

Forma seu confectio Sanguinis CHRISTI, sunt Verba CHRISTI, super Vinum in Calice supra Altare existens à Sacerdote prolata; Bibite ex hoc omnes, *HIC EST SANGUIS MEUS*, novi Testamenti: qui pro vobis, & multis effunditur in remissionem peccatorum. His Verbis substantia Vini in SANGUINEM CHRISTI verè convertitur. Et post prolationem istorũ Verborum Domini, non jam amplius secundum substantiam suam Vinum est simplex vinum, sed verus SANGUIS CHRISTI. Hæc Doctrina de Forma Mysteriorũ Deifici CORPORIS, & SANGUINIS Domini nostri JESU CHRISTI, est Apostolorum, & Sanctorum Patrum prout S. Joannes Chrysostomus Sermone 5. pro Die Feriæ quintæ majoris de Cæna Domini, & Sermone 32. de Proditione Judæ testatur.

Innocentius Giziel Archimandrita Kijovopeczarensis Vir aliunde eruditus, Libro editionis suæ, cui Titulus Миръ съ Бгомъ seu Reconciliatio cum Deo per pæni-

pænitentiam, Typis Kiiovienſibus Anno 1669. impreſſo: Tit: de Sacramento Euchariſtiæ de Forma ejuſdem Fol: 118. ita docet.

Фо́рма же и́ли соверше́нїе сеѧ̀ Та́йны, сꙋть сі́и словеса̀ Хрто́ви глемі́и ѿ Іере́ѧ при Бжестве́нной Літꙋ́ргіи над хлѣбомъ: ПРІИМѢТЕ, ЯДИ́ТЕ, СІЕ́ ЕСТЬ ТѢЛО МОЕ. над вино́мъ же: ПІЙТЕ ѾТ НЕЯ ВСИ СІЯ ЕСТЬ КРОВЬ МОЯ: Тѣ́мибо словесѝ, и́стинно Хлѣбъ прелага́етсѧ въ Тѣло Хрто́во, а Вино̀ в Кровь Хрто́вꙋ, и́накоже словеса̀ Іере́а въ мѣсто сама́го Хрта глаго́лющаго, не бы́ли бы и́стинны, а́ще по изрече́нїи то́мъ: СІЕ ЕСТЬ ТѢЛО МОЕ: СІЯ ЕСТЬ КРОВЬ МОЯ: и показова́нїи десни́цею над Хлѣбомъ, и над Вино́мъ: Хлѣбъ едина́ко пребыва́лъ бы, хлѣбомъ, и вино̀, вино́мъ. Ѿ чесо́мъ Златоꙋстїи сты́й въ сло́вѣ на Вели́кїй Четверто́къ я́вственнѣ глетъ та́кѡ: СІЕ ЕСТЬ ТѢЛО МОЕ: рече, се́й глаго́лъ предложе́ннаѧ претворѧ́етъ. Си́рѣчь премѣнѧ́етъ естество̀ хлѣба,

FOrma autem ſeu Confectio hujus Sacramenti, ſunt illa Verba CHRISTI prolata à Sacerdote in Divina Liturgia ſuper Panem: *Accipite, manducate*; *HOC EST CORPUS MEUM.* Super Vinum autem: *Bibite ex hoc omnes, HIC EST SANGUIS MEUS*: His enim verbis verè Panis convertitur in CORPUS CHRISTI, & Vinum in SANGUINEM CHRISTI, Alioquin Verba Sacerdotis in Perſona ipſiuſmet CHRISTI dicentis eſſent falſa; ſi poſt prolationem iſtam: *HOC EST CORPUS MEUM: HIC EST SANGUIS MEUS:* & poſt demonſtrationem dexterâ ſuper panem & Vinum, pánis, idem ipſe maneret panis, & vinum, vinum. De hoc S. Chryſoſtomus Sermone pro die Feriæ quintæ majoris manifeſtè ita docet: *HOC EST* ait *CORPUS MEUM: hôc verbô propoſita conſecrantur.* Nimirum tranſmutatur ſubſtantia panis, in ſubſtantiam CORPORIS CHRISTI: Quod ſimiliter intelligendum eſt, & de

Verbo:

въ є̂стество̀ Тѣ́ла Хр҃то́ва. Є̂же подо́бнѣ разꙋмѣ́етсѧ, и̂ ѿ глаго́лѣ СІѦ Є́СТЪ КРОВЬ МОѦ. Премѣнѧ́ющемъ є̂стество̀ вина̀, въ є̂стество̀ Кро́ви Хр҃то́ви; си́це ꙗ́кѡ са́мыѧ то́кмѡ ви́ди и́ли внѣ́шнѧѧ свойства, и̂ знаме́нїѧ хлѣ́ба, и̂ вина̀ пребыва́ютъ, сі́естъ: бѣлость, ѡ̂крꙋ́глость, ква́сность, и̂ про́чаѧ.

Вѣ́датиже здѣ̀ подоба́етъ, ꙗ҃кѡ на Бж҃е́ственной Лїтꙋ́ргїи, по словесе́хъ Хр҃то́выхъ ѡ̂сщ҃а́ющихъ сі́ю Та́йнꙋ, ѻ҃бы́хъ: СІЕ̂ Є̂СТЪ ТѢЛО МОЕ: СІѦ ЄСТЪ КРОВЬ МОѦ: словеса̀ Ї̂ере́йскаѧ Млⷭ҇и́твеннаѧ до Бг҃а Ѻ҃ца̀, гл҃емаѧ ти́хо: И̂ сотвори Хлѣ́бъ ѹ҆бо сей че́стное Тѣ́ло Хр҃та̀ твоегѡ, а̂ є̂́же въ ча́ши сей чт҃нꙋю Кро́вь Хр҃та̀ твоего́, преложи́въ Дх҃омъ твои́мъ Ст҃ы́мъ: Прислꙋша́ютъ ѹ̂же не ко преложе́нїю хлѣ́ба, и̂ вина̀ в само́е Тѣ́ло, и̂ Кро́вь Хр҃то́вꙋ: но ко причаще́нїю на́мъ са́мимъ во спасе́нїе, ꙗ҃кѡ да предложе́ннаѧ ѹ̂жѐ бꙋ́дꙋтъ поле́зна причаща́ющимсѧ; во є҃же присовокꙋпла́етсѧ здѣ̀ кꙋ́пно Моли-

Verbo: *HIC EST SANGUIS MEUS*, transmutante substantiam vini, in substantiam SANGUINIS CHRISTI, ita ut solæ tantummodò species, seu externæ proprietates, & signa panis, & Vini remaneant, scilicet; albedo, rotunditas, sapor fermenti &c.

Sciendum autem hic est, quod in Divina Liturgia, post Verba CHRISTI consecrativa hujus SACRAMENTI isthæc: *HOC EST CORPUS MEUM: HIC EST SANGUIS MEUS*: Verba Sacerdotis deprecatoria ad DEUM PATREM, quæ secretò dicuntur. *Fac quidem panẽ hũc pretiosũ CORPUS CHRIST Tui, quod autem est in hoc Calice, prætiosum SANGUINEM CHRISTI Tui, qui ea immutasti SPIRITU Tuô Sanctô*: spectant non jam ad transmutationem Panis & Vini in ipsum CORPUS, & SANGUINEM CHRISTI; sed ad sumptionem nobis ipsis in salutem; quatenus jã transmutata fiant nobis salutaria Communicantibus; & idcirco adjungitur hoc loco simul oratio illa statim ibi in Liturgiario à Sacer-

cer-

тебѣ ѻной, ꙗкїе тамо въ Служебницѣ. Посемъ ѿ Іереꙗ глаголемой сице: Якоже быти, рече: причащающимсѧ въ трезвенїе души, во ѡставленїе грѣховъ, во ѡбщенїе Ст҃агѡ твоегѡ Дх҃а, во исполненїе црствїѧ нбнагѡ, въ дерзновенїе еже къ тебѣ, не въ судъ, или ѡсужденїе.

cerdote dicenda ita: *Ut fiant sumentibus in sobrietatem Animæ, in remissionem peccatorum, in participationem Sancti SPIRITUS, in Regni Cælorum plenitudinem, in fiduciam erga Te, non in judicium, aut damnationem.*

In Libro qui est Anonymo Authore in 4to editus sub Titulo: Выкладъ ѡ Црквѣ, и Црковныхъ рѣчахъ ѡ Службѣ Бжой: и проч: id est: Expositio de Ecclesia, & Ecclesiæ rebus, de sacrificio Missæ &c. Etiam Typis Kijoviensibus Anno 1667. impresso in Explicatione Liturgiæ pag: 18. ejusmodi Doctrina reperitur.

Которыми словами посвѧщаютсѧ Ст҃ыѧ Дары, и ставаетсѧ хлѣбъ тѣломъ Хр҃товымъ, а вино Кровїю?

Ведлугъ згоднаго Ст҃ыхъ Оучителей зданѧ ѡбымы Хр҃товыми словами: ПРІИМІТЕ, ЯДІТЕ, СІЕ ЕСТЪ ТѢЛО МОЕ: И ПІЙТЕ ѾНЕѦ ВСИ, СІѦ ЕСТЪ КРОВЪ МОѦ: по вымовленю тыхъ словъ, уже не естъ хлѣбъ, але Тѣло Хр҃тово, под ѡсобою хлѣба: и вино не естъ,

Quibus verbis consecrantur Sancta Dona, & fit Panis CORPUS CHRISTI, Vinum autem SANGUIS?

Juxta concordem SS. Doctorum sententiam, illis CHRISTI Verbis: *Accipite & manducate; HOC EST CORPUS MEUM. & Bibite ex hoc omnes; HIC EST SANGUIS MEUS*: post prolationem horum verborum, jam non est panis, sed CORPUS CHRISTI, sub specie panis; & Vinum non est, sed sub specie Vini, SANGUIS est CHRISTI.

Utrum

але єстъ под видомъ віна, Кровь Хрістова. Аще тими словами Хрістовными, Дары пренестночаются? То наука єстъ самаго Хріста которій мовилъ: Сіе творите в моє воспоминаніе: Такъ оучитъ Стый Златоустъ въ Словѣ ѡ предателствѣ Іудиномъ: и Стый Дамаскинъ ѡ Вѣры Православной. Тоежъ и Стый Амбросій оучитъ: ижъ тимы словамы посвящаются С: Дары: бо когда Ієрей мовитъ тіи слова Хрістовы: ПРІИМѢТЕ ЯДИТЕ, СІЕ ЕСТЪ ТѢЛО МОЕ: и знову: ПІИТЕ ѠТ НЕЯ ВСИ, СІЯ ЕСТЪ КРОВЬ МОЯ: и прот: Мы мовимъ: Аминь. то єстъ правда, що оуста мовятъ, нехай мисль внутрняя вызнаетъ, ижъ такъ єстъ не иначей; же оуже то не єстъ хлѣбъ; але Тѣло Хрістово; такожде и віно не єстъ віно, але Кровь Хрістова; албовѣмъ, Аминь: тое слово значитъ ижъ такъ єстъ: правди. Чему тогды Діаконъ трома пальцами держачи орарь показуетъ на Дары.

Тогда Діаконъ беретъ на себе ѡсобу Стагѡ Іѡанна Предтечи,

Utrum his Verbis CHRISTI Dona transsubstantiantur?

Hæc Doctrina est ipsius CHRISTI, qui dixit: *Hoc facite in meam commemorationem*: Ita docet San: Chrysostomus sermone de proditione Judæ: & S. Damascenus de Fide orthodoxa. Id ipsum & Sanctus Ambrosius affirmat: quod istis verbis consecrentur Dona; dum enim profert Sacerdos hæc Verba CHRISTI: *Accipite & manducate, HOC EST CORPUS MEUM*: & rursus: *Bibite ex hoc omnes, HIC EST SANGUIS MEUS*: *&c.* nos dicimus *Amen*, scilicet, verum: quod os loquitur, profiteatur interna mens ita esse non alitèr, quod jam hoc non est Panis, sed CORPUS CHRISTI; pariter & Vinum, non est Vinū, sed SANGUIS CHRISTI; etenim ista dictio *Amen* significat; ita est, Verum.

Quarè tunc Diaconus tribûs digitis apprehendens stolam ostendit Dona?

Protunc Diaconus repræsentat personam S. Joannis Præcursoris, qui CHRISTUM digitô monstrans, dixit: *Ecce AGNUS DEI*: hoc idem Diaconus indicat, quod

которіи Хрта пелуцемъ покаꙁꙋючи мовилъ: СЕ АГНЕЦЪ БЖІИ: тое и Діаконъ оуказꙋетъ, же то єстъ оуже не хлѣбъ, але Хртосъ самъ, ꙗкѡ Агнецъ на ѡфѣрꙋ положенъ.

hoc non ſit jam Panis ſed CHRISTUS ipſe, velùt AGNUS ad immolationem poſitus.

Et ſubſequenter in eodem Libro immediatô Paragraphô ad dubium qud ex illis verbis: И сотвори хлѣбъ оубѡ сеи: и про: id eſt: *Et fac Panem quidem iſtum &c.* oriri poſſet, ejuſmodi legitur Reſolutio.

Анащожъ потомъ Іереи по вимовленіи словъ Хртовыхъ: ПРІИМѢТЕ: и ПІИТЕ: проситъ: И сотвори хлѣбъ оубѡ сеи чтное Тѣло: а єже въ Чаши сеи чтнꙋю Кровь Хрта твоегѡ: преложивъ Дхомъ твоимъ стымъ: То не чрезъ Хртовы слова але чрезъ сіи стаєтсѧ преложеніє хлѣба, въ Тѣло Хртово, и віна въ Кровь Хртовꙋ?

То всѣхъ Оучителеи наꙋка єстъ же чрезъ Хртовы слова стаєтсѧ преложеніє хлѣба въ Тѣло Хртово, и віна въ Кровь Хртовꙋ: а тꙋтъ Сщенникъ проситъ Дха стаго жебы преложилъ дары: Для того ижъ

QUare ergo Sacerdos poſt prolationẽ Verborũ CHRISTI; *Accipite:* & *Bibite:* orat: *Et fac Panem quidem iſtum, Venerandum Corpus; quod autem eſt in hoc Calice Venerandum Sanguinem CHRISTI Tui, qui ea immutaſti Spiritu Tuô Sanctô:* igitur non per Chriſti verba, ſed per hæc alia fit transſubſtãtiatio panis in CORPUS, & Vini in SANGUINEM CHRISTI?

Hæc Doctrina eſt omnium Doctorũ; quod per Verba CHRISTI fiat tranſubſtantiatio Panis, in CORPUS, & Vini in SANGUINEM CHRISTI: hìc verò Sacerdos orat SPIRITUM S. quatenus transmutet Dona, ideò, quia ad Conſecrationem CORPORIS &

SAN-

до посвѧщенїѧ Тѣла, и Крови Хрⷭ҇товы двое сходѧтсѧ; Бг҃ъ, и Чл҃къ, то єсть Їерей ведлугъ Бг҃а; тыди оными Божескими Хрⷭ҇товыми словамы С҃: Дары прелагаютсѧ въ Тѣло и Кровь Хрⷭ҇тову, а Сщ҃енникъ любо и вѣруетъ же тїи слова Хрⷭ҇товы ѿ єго вымовленнїи тое преложенїе справуютъ; єднакъ себѣ до посвѧщенїѧ негодность приписуючи; и всесвѧтаго Дх҃а справѣ, а не себѣ причитаючи, проситъ съ покори, абы Дх҃у Ст҃ому Сщ҃енническаѧ негодность неперешкажала до преложенїѧ Ст҃ыхъ Даровъ.

Другаѧ причина, длѧ которой по виреченю Словъ Хрⷭ҇товы проситъ тутъ Їерей: И сотвори убо: и про: Ижъ любо вѣритъ Сщ҃енникъ же тїи Ст҃їи Дари Словами Хрⷭ҇товыми суть преложенны, въ Тѣло и Кровь Хрⷭ҇тову; єднакъ же знаетъ, ижъ ведлугъ Ап҃ла тїи Ст҃їи Дари стаютсѧ ѡсужденїемъ тымъ, которїи негодне ихъ прїимуютъ. Анижъ тежъ з насъ жаденъ годности себѣ до поживанѧ тыхъ Ст҃ыхъ Даровъ приписати не можетъ:

Sanguinis CHRISTI duo concurrunt;DEUS & Homo; id eſt, Sacerdos relativè ad Deu m; igitur Divinis illis Verbis CHRISTI, Sancta Dona conve rtuntur in Corpus & Sanguinem CHRISTI, at Sacerdos licetſi credat, quod illa Verba CHRISTI, à ſe prolata, hanc converſionem perficiant; nihilominùs ſibi ad conſecrandum indignitatem imputando; & S. Spiritûs virtuti, non verò ſibi attribuendo, orat humiliter, ne Spiritui S. Sacerdotalia demerita ponant objcem ad Converſionem Sanctorum Donorum.

Altera ratio, ob quam poſt prolationem Verborum CHRISTI; orat hoc loco Sacerdos; *Fac quidem &c.* quia licèt credat Sacerdos, hæc Sancta Dona Verbis CHRISTI converſa eſſe in Corpus & Sanguinem CHRISTI; nihilomiuus novit, juxta Apoſtolum, eadem Sancta Dona fieri judicium his, qui indignè illa manducant. Et quoniã nemo noſtrum dignitatem ſibi adſcribere poteſt manducandi illa Sacra Dona; Orat Sacerdos ut SPIRITUS Sanctus qui Verbis CHRISTI convertit Dona

in

Сщ҃енникъ проситъ абы Дх҃ъ Ст҃ый которїй словами Хр҃товыми преложилъ Дары въ Тѣло Ст҃ое: тꙋтъ еще проситъ абы тоиже, тїи Ст҃їи Дары, которїи якъ негоднымъ маютъ быти на ѡсꙋжденїе, справилъ, абы были преложенны намъ не на ѡсꙋжденїе, але на ѿпꙋщенїе грѣховъ; якъ зарадъ самъ докладаетъ Сщ҃енникъ, мовивши бовѣмъ: Преложивъ а Дх҃омъ твоимъ Ст҃ымъ: заразъ ꙋказꙋетъ причинꙋ нащо преложити, когда мовитъ: Якѡ быти причащающимся в трезвенїе Дꙋши, во ѡставленїе грѣховъ, и проч: Ѿ толь теди знати, же не ведлꙋгъ Ст҃ыхъ Даровъ абы были въ Тѣло, и Кровь Хр҃товꙋ преложенны, проситъ Їерей, але проситъ ведлꙋгъ насъ, абы ꙋже преложеннїи словами Хр҃товыми С: Дары; намъ еще преложенны были, изъ ѡсꙋжденїя во ѡставленїе грѣховъ: якъ тая Мл҃тва показꙋетъ: Якѡ быти причащающимся: и проч: Альбовѣмъ когдабысмо только слова хватали где Їерей призываетъ С:

in CORPUS Sanctissimum: eadem Sancta Dona, quæ indignè sumentibus fiunt in judicium, disponat, quatenus transmutentur nobis non in judicium, sed in remissionem peccatorum; proùt statim ipse subjungit Sacerdos, dicto enim: *qui ea immutasti Spiritu Tuô Sanctô*: mox specificat, in quem finem immutata esse postulet, dum adjicit: *Ut fiant sumentibus in sobrietatem animæ, in remissionem peccatorum: & reliqua*: Exindè ergo constat, quod non respectu Sanctorum Donorum, ut in CORPUS & SANGUINEM CHRISTI transmutentur, orat Sacerdos, sed respectu nostri, quatenùs jam transmutata Verbis CHRISTI Sancta Dona, nobis quoq; convertantur, ex damnatione in remissionem peccatorum: prout illa sonat oratio: *Ut fiant sumentibus, &c.* etenim si solummodò Verba apprehenderemus, quibûs Sacerdos invocat SPIRITUM S. propter ista verò Verba à Sacerdote dicenda: *Fac quidem:* crederemus usq; modò SPIRITUM S. descendere super Sancta Dona, tunc etiam pari modo, quando jam & post illa verba, & post Præsertim &c. Orat

Sacer-

Дх҃а, а҆ для̀ си́хъ сло́въ што
мо́витъ Іере́й: И҆ сотвори̾: Вѣ-
рили же а҃жъ тепе́ръ Дх҃ъ схо́-
дитъ на ст҃ы́я Да́ры, то бы
те́жъ ро́вным̾ способом̾ где̾
оу҆жѐ и҆ по си́хъ слова́хъ, и҆ по
И҆ера́дномъ про́ситъ Іере́й гл҃а:
Да не мои́хъ ради грѣхо́въ во-
брани́ти бл҃года́ти ст҃а́го тво-
е́го Дх҃а прїи́ти на предлежащїя
Да́ры: и҆ тꙋтъ разꙋмѣ́ти бы,
же еще̑ Дх҃ъ ст҃ы́й не прїишолъ
на ст҃ы́я Да́ры; я҆къ тꙋ́тъ
теди вѣ́римъ же оу҆же̑ Дх҃ъ ст҃ъ
прїишо́лъ, и҆ преложи́лъ; та́къ
и҆ та́мъ розꙋмѣ́ти, не слове́
хватаю́чися, а҆лѐ рѣ́чъ самꙋю
треба оу҆важа́ти, и҆ наꙋки ст҃ы́хъ
держа́тися.

Sacerdos taliter: *ne propter peccata mea prohibeas Gratiam S. Tui Spiritûs venire super proposita Dona*: hôc locô quoq; intelligendum esset, necdum Spiritum S. descendisse super S. Dona, sicuti ergo hìc credimus jam Spiritum S. descendisse, & transmutasse, ità & ibi sentiendum, non materialiter verba sumendo, sed ipsam rem intelligendo, & Doctrinæ Sanctorum Patrum inhærendo.

Joanicius Galatowski, Archimandrita Czerniechoviensis, in Libro Editionis suæ, controversiarum scilicet Christiani cum Judæo; cui Titulus *Messyasz Prawdziwy Chrystus Syn Boży &c.* Typis Kijoviensibus Anno 1672. in quarto edito, Fol: 173. Pag: 2da ita docet.

ZYD

KToregoż czásu z Chleba stáie się CIAŁO CHRYSTUSOWE? y z Wina staie się KREW CHRYSTUSOWA? y iákim sposobem? chciálbym ia to wiedzieć.

JUDÆUS

QUo ergo tempore ex Pane fit CORPUS CHRISTI? & ex Vino SANGUIS CHRISTI? & quo modo? vellem ego hoc scire.

CHRI-

CHRZESCIANIN

GDybyś się nawrocił Zydzie do Wiáry Chrześciańskiey, y słuchał Liturgiey Swiętey, mogł byś to zrozumieć, y wiedzieć, bo Liturgią Swiętą Kápłan odprawuiąc gdy mowi te słowa Chrystusowe: *Bierzcie, á iedzcie, tot iest CIAŁO MOIE &c.* na ten czas z chleba przez te słowa; stáie się Ciáło Chrystusowe, gdy zaś mowi Kápłan te słowa; *Piycie z tego wszyscy, albowiem to iest KREW MOIA nowego Testamentu*: Na ten czas z Wina przez te słowa stáie się Krew Chrystusowa, bo y sam Chrystus na Taiemney Wieczerzy temi słowy swoiemi z Chleba uczynił Ciáło swoie, y dál zwolennikom ieść; temi słowy z Wina uczynił Krew swoię y dál zwolennikom pić; ták náši święci Oycowie, Doktorowie Cerkiewni nauczáią.

CHRISTIANUS.

SI accederes Judæe ad Fidem Christianam, & audires Liturgiam Sanctam, posses hoc intelligere & scire; Liturgiam enim Sactam Sacerdos celebrans, dum profert ista Christi verba: Accipite & manducate, Hoc est CORPUS MEUM &c. *pro tunc ex pane per illa verba fit Corpus Christi, quando autem dicit Sacerdos hæc verba:* Bibite ex hoc omnes, hic est enim SANGVIS MEUS Novi Testamenti &c. *Tūc temporis ex Vino per illa Verba fit Sanguis Christi; quoniam & ipse Christus in mystica Cæna istis verbis suis ex Pane fecit Corpus suum, & dedit Discipulis ad manducandum; his verbis ex Vino fecit Sanguinem suum, & dedit Discipulis ad bibendum; ita nostri Ss. Patres Doctores Ecclesiæ docent.*

Stephanus Jaworski Metropolita Rezanensis & Muromensis Libro cui Titulus: Камень Вѣры: seu, Petra Fidei Typis Kijoviensibus Annô 1730. posthumè jam impresso Tit: de Authoritate Traditionis Ecclesiæ, Fol: 63. col: 2. licèt in alia materia diluendo argumenta Calvinistarum, ad nostram materiam, de qua in præsenti tractamus; ita suum adstruit sensum. Trans-

Пущай будетъ вашъ Англическій Калвинскій преводъ сущій истинный нерастлѣнный, и непорочный: предлежитъ убо вамъ ѿ него показати въ нашей вѣрѣ заблужденіе, вашея же вѣры правоту: положимъ напримѣръ словеса Хр҇това: СІЕ ЕСТЬ ТѢЛО МОЕ. Мы вѣруемъ, яко въ Евхаристіи по сихъ нелжныхъ словесѣхъ Хр҇товыхъ есть истинное Тѣло Хр҇тово: и про:

Transeat; esto vestra Anglicana Calvinistica versio vera, incorrupta, absq; omni nævo: incumbit ergo vobis ex illa ostendere in nostra Fide errorem, vestræ autem Fidei rectitudinem: Ponamus exempli gratiâ verba Christi: *Hoc est Corpus meum.* Nos credimus, quod in Eucharistia post hæc infallibilia Christi verba, est verũ Corpus Christi. &c.

Idem Titulo de Sacramento Eucharistiæ Parte 1ma, Cap: 8. Fol: 365. Col: 2.

Что же речемъ ѡ Агнцѣ ветхозаконнѡмъ, какѡ намъ исполнятся оный Ѡбразъ? аще нѣсть в нашей тайнѣ, истиннаго Тѣла Агнца непорочнагѡ вземлющаго грѣхи міра; ветхыя ѡбразы упраздняющъ Хс, и Пасху ветхозаконную сирѣчь, Агнца по обычаю на последней Вечери ядши, абіе исполненіе и упраздненіе покорнитъ оныя Пасхи: и иногѡ лучшаго Агнца, сирѣчь, Тѣло свое, и Кровь подаетъ, въ видахъ хлѣба, и

Ecquid dicemus de Agno veteris legis, quomodo nobis implebitur illa figura? si non est in nostro Sacramento verum Corpus Agni immaculati, qui tollit peccata mundi; veteres figuras abrogans Christus, & paschal antiqui testamenti, videlicet Agnũ, juxta morem in ultima cæna mãducans, statim complementum & sublationem facit illius paschatis: ac alium præstantiorem Agnũ, scilicet Corpus suum, & Sanguinem præbet in speciebus Panis, & vini, sicut verus Melchisedech, dicens:

вїна, ꙗкѡ Мелхиседекъ истинный, гла: СІЕ ЕСТЪ ТѢЛО МОЕ. СІѦ ЕСТЪ КРОВЬ МОѦ: Моѷсей даде мѧсо агнчее, еже ѡчищати грѣхи, неможаше. Азъ же даю вамъ Тѣло мое и Кровь изливаемꙋю, во ѡставленїе грѣховъ всего мїра.

dicens: *HOC EST CORPUS MEUM: HIC EST SANGVIS MEUS:* Moyſes dedit carnem agninam, quæ expiare peccata nequibat: Ego autē do vobis CORPUS Meū, & SANGVINEM, qui effunditur in remiſſionem peccatorum totius mundi.

Et ſubſequenter Fol: 366. Demonſtratione 5ta ex infallibilitate omnium in genere Teſtamentorum inferendo infallibilitatem Verborum Chriſti, ità ratiocinatur.

Всѧкомꙋ завѣтꙋ прилично єсть, свойственно ꙗсными словеси, и истинными глаголи бывати, а не ѡбразителними, и оусꙋмненїе нѣкое въ себѣ имꙋщими: понеже бо Завѣтъ послѣднюю волю оумирающагѡ, ꙗвлѧетъ. Тогѡ ради завѣщающїй ѡпасно блюдетъ, да не какѡ въ завѣтѣ єго оусꙋмнителнаѧ глаголы бꙋдꙋтъ, ѿ нихъ же бы наслѣдницы распрю, и враждꙋ, въ мѣсто блгихъ наслѣдиан; помыслаи кое безꙋмїе, и коварство бꙋло бы завѣщающагѡ? аще бы оумираѧ написалъ такѡ: симъ завѣтомъ моимъ ѡставлѧю

Omni Teſtamento conſentaneum eſt, ut ritè clara locutione, ac verîs fiat, & non figuratîs verbîs, dubiumq; quodpiam in ſe habentibus: etenim cum teſtamentum ultimam voluntatem morientis declaret, idcircò teſtans diligenter cavet, ne aliqua verba in teſtamento ejus ponantur ambigua, occaſione quorum Succeſſores diſſenſiones, & inimicitias loco bonorum poſſiderent; adverte quæ ſtultitia & aſtus eſſet Teſtantis, ſi vitâ decedens ſcriberet ita: hoc Teſtamento relinquo Filiis meis quinque millia aureorum; defunctô autem illô, ſi in ærario nihil aliud pateret, præterquàm quinq;

loculi

сынωмъ моимъ, пѧть ты сѧщъ златницъ; оумершꙋ же томꙋ, аще бы въ сокровищи ничтоже ино ѧвилосѧ, развѣ точїю пѧть невѣждцовъ празднихъ. Таково безꙋмїе, коварство же, и прелести воспиѕꙋютъ Калвины Хрстꙋ Спасителю нашемꙋ. Онъ бо исходѧ на волнꙋю, и приснопамѧтнꙋю смерть, Новїй Завѣтъ свой ѧсными и не образителными словеси ѧвлѧетъ: СЇЕ ЕСТЪ ТѢЛО МОЕ: СЇА ЕСТЪ КРОВЬ МОѦ, Новагω Завѣта. Ониже глаголютъ: ѧкω тѣми словеси знаменїѧ точїю, и образи Тѣла своегω, и Крове Хрстосъ нашъ ωставилъ естъ, такω ли подобаше Оцꙋ сыны своѧ прелщати? и не наслѣдїе, но рꙋгателство чадомъ своимъ ωставлѧти? и враждꙋ междꙋ ими творити ѧкω да дрꙋгъ дрꙋгꙋ ωкраденїе завѣщаннагω сокровища вмѣнѧетъ? имже образомъ мы противникωмъ татбꙋ восписꙋемъ, во правдꙋ, ѧкω тїи тщатсѧ оу насъ оукрасти ω Евхаристїи неωцѣненное сокровище, еже намъ

loculi vacui. Talem ſtultitiam, aſtum, & fraudes impingunt Calviniſtæ Chriſto, Salvatori noſtro, Qui pridie cum voluntariam & ſemper memoriâ recolendam pateretur mortem, novum Teſtamentum ſuum, iſtîs clarîs & non figuratîs verbîs pronuntiat: *HOC EST CORPUS MEUM: HIC EST SANGUIS MEUS novi Teſtamenti.* Illi verò blaterant: quod hîs verbîs ſigna tantummodò & figuras Corporis & Sanguinis Sui CHRISTUS noſter reliquit, itane decebat Patrem ſuos Filios ſeducere? & non Hæreditatem, ſed ſubſannationẽ Filiis ſuis relinquere? inimicitiasꝗ inter illos excitare, ut mutuò alter alteri, furtum Theſauri per Teſtamentum, aſſignati imputet? quemadmodùm nos adverſariis furtum adſcribimus: nec falſo; hi enim conantur apud nos furari de Sacramento Euchariſtiæ pretioſiſſimũ Theſaurum, quem nobis munificentiſſimus & ditiſſimus in miſerationibus ſuis Pater ultimô conſtituit Teſtamentô.

премꙋ́дрїй, и҆ преблага́тїй въ па́мѧти Ѻ҆ц҃ъ послѣ́днымъ Завѣ́томъ ꙋ҆ста́ви.

Et iterum Tit: de Invocatione Sanctorum, Fol: 46. Paragrapho А҆́ще Гдⷭ҇и́на до́мꙋ: и҆ про́ч: Consequenter præfatos Calvinistas ità arguit.

Зри́те ми Цр҃кве ст҃ы́ѧ православнокадоли́ческїѧ Проти́вникѡвъ, и҆ ꙋ҆вѣ́сте нело́жныхъ слове́съ Хрⷭ҇то́выхъ и҆спол не́нїе. Не нарекоша ли проти́вницы на́шы Гдⷭ҇на до́мꙋ Веелзеѵꙋ́лѡмъ? є҆гда̀ І҆кѡ́нꙋ Хрⷭ҇та̀ Бг҃а на́шегѡ І҆до́лѡмъ и҆менова́ти не ꙋ҆сꙋмнѣ́шасѧ? є҆гда̀ ѿ Єѵхари́стїи того̀ и҆згони́ти не ꙋ҆боѧ́шасѧ. є҆гда̀ и҆́стиннаѧ словеса̀ є҆гѡ̀: СЇЕ ЕСТЬ ТѢЛО МОЕ: СЇѦ ЕСТЬ КРОВЬ МОѦ: лжи́ва, и҆ вѣ́ры недосто́йна ковне́тщевати дерзнꙋ́ша. Оу҆молчꙋ̀ про́чаѧ ꙋ҆ше́самъ правосла́вныхъ нестерпи́маѧ, тѣ́хъ бла́дословї́ѧ и҆́миже Хрⷭ҇та̀ Бг҃а на́шего хꙋла́ще: Положи́ша на нб҃са̀ ꙋ҆ста̀ своѧ̀ и҆ клевета́ша на Бг҃а.

Observate Ecclesiæ Sanctæ Orthodoxo-Catholicæ inimicos, & agnoscetis infallibilium Verborum Christi adimpletionẽ: Nonne appellarunt adversarii nostri Patremfamilias Beelzebub? dum Iconem Christi DEI nostri, idolum nominare non erubuerunt? dum de Sacramento Eucharistiæ Hunc expellere non timuerunt? dum vera ejus Verba: *HOC EST CORPUS MEUM, HIC, EST SANGUIS MEUS:* mendacia & Fide indigna calumniare ausi sunt. Tacebo reliqua auribus Orthodoxorum intolerabilia, illorum convicia, quibus Christum Deum nostrum blasphemantes; *posuerunt in Cælum os suum, & male locuti sunt de DEO.*

Hoc

Hoc idem pluribus aliis in locis ejuſdem Editionis, prӕſertim citato jam Tit: de SACRAMENTO Euchariſtiӕ Fol: 391. Col: 2da, & Fol: 399. Col: 1ma. Item Tit: de Sanctiſſimo Liturgiӕ ſacrificio Cap: 4to. Fol: 775. ſatis clarè docet & demonſtrat.

Certum eſt in eodem Libro Tit: de Sacramento Euchariſtiӕ Fol: 302. Paragraphô ultimô: & eodem Titulo Parte 1ma Cap: 6. Fol: 343. reperiri contrariam ſententiam; docentem ſcilicet, quòd Verba CHRISTI à Sacerdote ſub tempus Liturgiӕ prolata, proferantur hiſtoricè, non verò Conſecrativè, & quòd per dicta Verba non fiat Tranſubſtantiatio Panis in Corpus, & Vini in Sanguinem CHRISTI. Sed quis ſanӕ mentis non intelligat, & palpabiliter non agnoſcat ſubreptitiè, & affectatè hoc commentum inſertum eſſe dicto Operi à Novatoribus ſatagentibus hâc ſaltem poſthu-

mâ

mâ Editi one, & ab ipsis in hoc puncto adulteratâ, trahere in partem sensùs sui Doctrinam suprafati Authoris; cum vel ipsæ præallegatæ ejusdem Resolutiones [quas nisi Novatores minùs advertissent, certè uti evidenter sentētiæ suæ contrarias, expungere non intermisissent] sufficientissimè à tali errore dictum Authorem evincant.

F I N I S.

Ad Majorem DEI in Sanctissimo SACRAMENTO Eucharistiæ, usq; ad consum̄ationem Mundi, ab omni genu, Cælestium, Terrestrium & Infernorum adorandi, Gloriam & Honorem.